

«Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ» КЕАҚ
Ғылыми кеңес отырысында
23. 05. 2025 ж. № 11 хаттамамен
БЕКІТІЛДІ

D073 – «Аудит және салық салу»
білім беру бағдарламалары тобына
докторантураға түсушілерге арналған
емтихан бағдарламасы

I. Жалпы ережелер

1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

2. Докторантураға түсу емтиханы сұхбаттасудан, эссе жазудан және білім беру бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтиханнан тұрады.

Блогы	Балы
1. Сұхбаттасу	30
2. Эссе	20
3. Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан	50
Барлығы/ өту ұпайы	100/75

3. Түсу емтиханының ұзақтығы – 3 сағат 10 минут, осы уақыт ішінде оқуға түсуші эссе жазады, электрондық емтихан билетіне жауап береді. Сұхбаттасу ЖОО қабылдау емтиханының алдында өткізіледі.

II. Түсу емтиханын өткізу тәртібі

1. D073 – «Аудит және салық салу» білім беру бағдарламалары тобына докторантураға түсушілер проблемалық / тақырыптық эссе жазады. Эссе көлемі – 250 сөзден кем болмауы керек.

Эссе мақсаты – теориялық білімге, әлеуметтік және жеке тәжірибеге негізделген өз аргументациясын құрастыру қабілетінде көрініс табатын аналитикалық және шығармашылық қабілеттер деңгейін анықтау.

Эссенің түрлері:

- зерттеу қызметіне ынталандырушы себептерді ашатын мотивациялық эссе;
- жоспарланған зерттеудің өзектілігі мен әдістемесін негіздейтін ғылыми-аналитикалық эссе;
- пәндік саладағы ғылыми білімнің әртүрлі аспектілерін көрсететін проблемалық/тақырыптық эссе.

2. Электрондық емтихан билеті 3 сұрақтан тұрады.

**Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтиханға
дайындалуға арналған тақырыптар:**

«Аудит» пәні

**Тақырып 1. Қазақстан Республикасындағы аудиторлық қызметті
ұйымдастыру және нормативтік реттеу**

Қазақстанда аудиттің қалыптасуы және дамуы.

Аудиттің пәні, объектілері және функциялары.

Аудитті реттеу жүйесі

**Тақырып 2. Ақпараттық база, аудит жүргізудің мақсаттары мен
тәсілдері**

Аудиторлық ақпарат базасының түсінігі.

Қаржылық есеп беру элементтерінің аудиті.

Аудит жүргізудің объекті бойынша әдісі.

Аудиттің циклдік тәсілі

Тақырып 3. Сатып алу циклінің аудиті.

Сатып алу циклі шоттары арасындағы байланыс

Аудиттің бағыттары.

Сатып алу циклін тексеру кезіндегі ақпарат көздері.

Сатып алу циклі шоттарының қаржылық есептілігінің дұрыстығының
критерийлері.

Сатып алу циклін бақылауды сынау.

Тақырып 4. Өндірістік цикл аудиті

Өндірістік цикл шоттары мен аудит бағыттары арасындағы байланыс.

Өндірістік циклді тексеру кезіндегі ақпарат көздері.

Өндіріс шығындарын анықтаудың дұрыстығын тексеру.

Үстеме шығындар сомаларының негізділігін талдау және оларды
объектілер арасында бөлу әдістері.

**Тақырып 5. Іске асыру циклінің аудиті және қаржылық нәтижелерді
қалыптастыру**

Өткізу циклі шоттары мен аудиторлық бақылау бағыттары арасындағы
байланыс.

Іске асыру циклін тексеру және қаржылық нәтижелерді қалыптастыру
кезіндегі ақпарат көздері.

Өнімді өткізуден түсетін табысты анықтаудың дұрыстығын тексеру

Аудит барысында тексерілетін негізгі мәлімдемелер.

Бухгалтерлік баланста көрсетілген дебиторлық берешек сомаларының шынайылығын және заңдылығын тексеру.

Іске асыру циклін бақылауды тестілеу және қаржылық нәтижелерді қалыптастыру.

Тақырып 6. Ақша қаражатының аудиті

Кассадағы қолма-қол ақшаның аудиті.

Банктегі және басқа шоттардағы қаражаттардың аудиті.

Есеп беру сомаларының аудиті.

Аудит барысында тексерілетін негізгі мәлімдемелер.

Қолма-қол ақшаны бақылау сынақтары

Тақырып 7. Ұзақ мерзімді активтер аудиті

Материалдық емес активтердің аудиті

Негізгі қорлардың аудиті.

Ұзақ мерзімді активтердің амортизациясы мен амортизациясының аудиті.

Аудит барысында тексерілетін негізгі мәлімдемелер.

Ұзақ мерзімді активтерді бақылау сынақтары.

Тақырып 8. Инвестициялық цикл аудиті

Инвестициялық цикл шоттарының өзара байланысы.

Аудиторлық бақылаудың бағыттары.

Инвестициялық циклді тексеру кезіндегі ақпарат көздері.

Инвестициялық цикл мақалаларының дұрыстығының критерийлері.

Тақырып 9. Міндеттемелер мен капиталдың аудиті

Капитал аудиті.

Жалақыны есептеу аудиті

Салық төлеу міндеттемелерінің аудиті.

Кредиторлық берешек аудиті.

Тақырып 10. Аудиттегі талдау

Қаржылық жағдай аудитінің мазмұны және негізгі процедуралары

Кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығын, төлем қабілеттілігін және іскерлік белсенділігін талдау

Баланс өтімділігін және қаржылық-шаруашылық қызметінің нәтижелерін бағалау.

Тақырып 11. Аудиттің соңғы кезеңі

Аудиттің соңғы кезеңінде орындалатын процедуралар.

Клиентке ұсыныстар.

Аудит нәтижелерін бағалау

Одан кейінгі оқиғалар.

Тақырып 12. Аудиттің басқа түрлері және олармен байланысты қызметтер

Ішкі аудит.

Экологиялық аудит

Операциялық аудит.

Қайырымдылық ұйымдарының аудиті.

Тақырып 13. АХС негізгі ережелері

АХС 220, Аудит жұмысының сапасын бақылау

АХС 300, Қаржылық есеп беру аудитін жоспарлау

АХС 320 Аудитті жоспарлау мен жүргізудегі маңыздылық

АХС 700 Қаржылық есеп беру бойынша аудиторлық есеп

«Қаржылық есеп (ілгерілендірілген деңгей)» пәні

Тақырып 1. Есепті күннен кейінгі оқиғалар.

ХҚЕС 10. Тану және бағалау.

Есепті күннен кейін түзетілетін және түзетілмейтін оқиғалар.

Дивидендтер. Бизнесінің үздіксіздігі. Ақпаратты ашу.

Тақырып 2. Есеп беру сегменттерінің критерийлері.

Есеп беретін сегменттердің анықтамасы.

Негізгі және қосымша форматтар.

Экономикалық және географиялық сегменттер.

Тақырып 3. Қызметкерлердің қысқа мерзімді сыйақылары.

Қызметкерлерге берілетін сыйақылар ХҚЕС 19.

Табысты бөлісу жоспарлары мен бонустар.

Жұмыстан кейінгі жәрдемақылар.

Жұмыс берушілер тобының зейнетақы жоспарлары.

Мемлекеттік зейнетақы жоспарлары.

Тақырып 4. Активтердің құнсыздануы.

Активтердің құнсыздануы және 36 Активтердің құнсыздануы (IAS) ХҚЕС қолдану саласы.

Өтелетін құн.

Құнсызданудан болған шығындарды есепке алу.

Тақырып 5. Активтерді қайта бағалау және құнсыздану есебі.

Провизиялар, шартты міндеттемелер және шартты активтер. IAS 37.

Есептелген және басқа да міндеттемелер.

Бағаланатын және шартты міндеттемелер арасындағы байланыс. Резервтер мен шартты міндеттемелердің жіктелуі.

Тақырып 6. Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді есепке алу

5 ХҚЕС қолдану саласы.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді тану критерийлері.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерді бастапқы және кейінгі бағалаудың бағалау тәртібі.

Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтердің құнсыздану ерекшеліктері.

Тақырып 7. Жалдау есебі

Жалға алушының жалдау есебі

Жалға берушіден жалдау есебі

Сату және кері жалға беру

Тақырып 8. Инвестициялық жылжымайтын мүлікті есепке алу

Инвестициялық жылжымайтын мүлік түсінігі.

Активтерді инвестициялық жылжымайтын мүлікке жатқызу тәсілдері.

Инвестициялық жылжымайтын мүлікті есепке алудың балама әдістері.

Тақырып 9. Қаржы құралдарының есебі: қаржылық активтер мен пассивтер

Қаржы құралдары, олардың мәні және сипаттамалары.

Әділ құн

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді тану және бағалау.

Тақырып 10. Қаржы құралдарының есебі: аралас және туынды қаржы құралдары

Әділ құн. Әділ құнды анықтау әдістері.

Біріктірілген және туынды қаржы құралдары.

Тақырып 11. Қаржылық есеп берудегі салықтар

Ағымдағы табыс салығы

Кейінге қалдырылған салық тұжырымдамасы

Салық базасы

Салық салынатын уақытша айырмашылықтар

Тақырып 12. Шетелдік валютадағы операцияларды есепке алу

Алғашқы тану және кейінгі бағалау.

Функционалдық валютаны есеп беру валютасына ауыстыру тәртібі

Бағамдық айырмашылықтарды тану және қаржылық есеп беруде көрсету

Тақырып 13. Кәсіпорындардың бірігуін есепке алу

Сатып алу әдісінің әрекеттері.

Сатып алынған сәйкестендірілетін активтерді, қабылданған міндеттемелерді және бақыланбайтын үлесті тану және бағалау

Еншілес ұйымды сатып алудан туындайтын гудвил

Тақырып 14. Шоғырландырылған қаржылық есеп беру: FPP

Біріктірудің мақсаты және жалпы ережелері.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп (SFP)

Біріктіру түзетулері

Тақырып 15. Шоғырландырылған қаржылық есеп беру: OPU, OSK

Пайда мен залал (PLU) және басқа жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептілікті қалыптастыру схемасы

Топтың іске асырылмаған пайдасы.

Меншікті капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп (OSC)

Тақырып 16. Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы инвестициялардың есебі

Меншікті капитал әдісі

Инвестор мен қауымдасқан ұйым немесе инвестор мен бірлескен кәсіпорын арасындағы операцияларды есепке алу

Құнсызданудан болған шығындар

Тақырып 17. Бірлескен кәсіпорындарды есепке алудың ерекшеліктері

Бірлескен қызмет және бірлескен бақылау

Бірлескен қызмет түрлері

Бірлескен қызметтің есебін жүргізу тәртібі

Тақырып 18. Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер мен қателер

Есеп саясатының өзгеру жағдайлары

Бухгалтерлік есептерді/бағалауларды өзгерту тәртібі

Өзгерістерді ашу және алдыңғы кезең қателеріне түзетулерді есепке алу.

Тақырып 19. ХҚЕС кейбір ережелері.

ХҚЕС (IAS) 34 «Аралық қаржылық есептілік» мақсаты, қолдану саласы

ХҚЕС (IAS) 41 «Ауыл шаруашылығы» мақсаты, қолдану саласы

ХҚЕС (IAS) 21 мақсаты, қолдану саласы Валюта бағамдарының өзгеруінің әсері

ХҚЕС (IFRS) 15 «Тұтынушылармен жасалған келісім-шарттардан түсетін табыс» мақсаты, қолдану саласы

«Стратегиялық басқару есебі және талдау» пәні

Тақырып 1. Басқару есеп жүйесіндегі стратегиялық есептің мәні мен рөлі

Басқару есеп жүйелеріне өзгермелі ортаның әсері

Тереңдетілген басқарушылық есеп жүйесіндегі инновациялық шешімдер

Қазіргі жағдайдағы басқарушылық есептің функциялары

Тақырып 2. Қазіргі жағдайдағы стратегиялық басқару есебі мен талдауының (САМА) функциялары мен ерекшеліктері

Стратегиялық басқару есебінің мәні, мақсаттары мен міндеттері
Стратегиялық талдаудың мәні, мақсаттары мен міндеттері
AMS әдістері.

Тақырып 3. Басқарудың стратегиялық есебі ұйымның басқару жүйесінің ақпараттық базасы ретінде

Стратегиялық басқару есеп ақпаратының ішкі және сыртқы көздері.
Стратегиялық басқару есебінің объектілері.
Стратегиялық басқару есебіне қойылатын негізгі талаптар

Тақырып 4. Стратегиялық басқару есебіндегі шығындар есебі

Стратегиялық басқару есебіндегі шығындардың жіктелуі.
Стратегиялық шығындар.
Стратегиялық шығындар есебі

Тақырып 5. Шығындарды бағалау

Шығын факторының ең кіші және ең үлкен мәндері негізінде құн функциясын анықтау

Ең кіші квадрат әдісі
Шығын функцияларын бағалаудың басқа тәсілдері.

Тақырып 6. Стратегиялық шығындарды талдау

Стратегиялық шығындар есебі.
Басқару есебіне негізделген стратегиялық менеджментті талдау әдістері

Тақырып 7. Шығындарды басқару

Құн тізбегін талдау
Мақсатты калькуляция
Дәл уақыт жүйесі
Жалпы сапа менеджменті
Бухгалтерлік баланс
Шығындарды басқарудың басқа тәсілдері.

Тақырып 8. Функционалды калькуляциялау

Дәстүрлі және функционалдық калькуляциялау жүйелерін салыстыру
Функционалдық калькуляциялау жүйесін әзірлеу тәртібі

Тақырып 9. «Шығындар – өндіріс көлемі – пайда» талдауы

«Шығын - өнім - пайда» талдауының мәні
«Шығын – өнім – пайда» талдауының математикалық тәсілі
«Шығын – өнім – пайда» талдауының графикалық тәсілі
Шығынсыздық талдауының болжамдары.

Тақырып 10. Өзектілігі, арнайы зерттеу және басқару шешімдерін қабылдау

Өзектілігін анықтау және арнайы зерттеулер

Арнайы баға шешімдерін қабылдау

Сыйымдылық шектеулері жағдайында өнім қоспасы туралы шешімдер

Шешім қабылдау: оны өзіңіз жасаңыз немесе сырттан сатып алыңыз.

Мүмкіндік құнының тұжырымдамасы

Тәуекел және белгісіздік жағдайында шешім қабылдау.

Тақырып. 11 Баға белгілеу

Кәсіпорындағы баға белгілеудің негіздері

Пайданы максимизациялау моделі баға белгілеуге көзқарас ретінде

Баға стратегиялары.

Тақырып 12. Трансферттік баға белгілеу және бөлімшелердің қаржылық көрсеткіштері

Трансферттік бағаның мәні

Трансферттік баға белгілеу әдістерінің салыстырмалы талдауы

Бөлімшелердің қызметін бағалаудың қаржылық көрсеткіштері.

Тақырып 13. Инвестициялық шешімдерді талдау

Ақшаның уақытша құны. Жеңілдік

Ақша ағындарын дисконттау негізінде инвестициялық жобаларды бағалау әдістері

Инвестициялардың өтелу мерзімі және есеп айырысуы

Инфляцияның инвестицияны бағалауға әсері

Салық салу және инвестициялық шешімдер.

Тақырып 14. Кәсіпорын өнімділігін басқару

Тиімділіктің қаржылық және қаржылық емес көрсеткіштері

Тиімділік көрсеткіштерін жақсарту және сыртқы факторларды есепке алу жолдары

Коммерциялық емес ұйымдар мен мемлекеттік сектордың қызметін бағалау.

Тақырып 15. Ұйымдық басқарудағы стратегиялық бюджеттеу түсінігі және рөлі

Стратегиялық бюджеттеу.

Қазіргі заманғы ұйымдардағы бюджеттеуді дамытудың мәселелері мен болашағы

Тақырып 16. Стратегиялық басқару есебі

Стратегиялық басқару есебі.

Стратегиялық басқару есептерінің түрлері.

Стратегиялық басқару есебінің негізгі нысандары

III. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

Негізгі:

1. Алексеева, И.В. Аудит бизнеса: учебное пособие / И.В. Алексеева, И.Н. Богатая, А.Н. Кизилев; Ростовский государственный экономический университет (РИНХ). – Ростов-на-Дону: Издательско-полиграфический комплекс РГЭУ (РИНХ), 2019. – 294 с. – URL: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=567397>. – ISBN 978-5-7972
2. Стратегический управленческий учет: учебник / М.А. Вахрушина, М.И. Сидорова, Л.И. Борисова. — Москва: КНОРУС, 2018. — 184 с.
3. Современные концепции управленческого учета и контроллинга [электронный ресурс]: учебное пособие / И.Д. Демина и др. – Саратов: Ай ПиЭр Медиа, 2018. – 207 с.
4. Пислегина, Н.В. Аудит: учебник / Н.В. Пислегина, Д.Ю. Филиппев; Финансовый университет при Правительстве Российской Федерации, Алтайский филиал. – Москва: Берлин: Директ-Медиа, 2020. – 279 с. – URL: <https://biblioclub.ru/index.php?page=book&id=573759>. – ISBN 978-5- 4499-0543-7. – Текст: электронный.
5. Материал для подготовки к экзамену АССА ДипИФР (рус). Учебное пособие АССА ДипИФР. М.: РвС., 2018. - 612 с.

Қосымша:

1. Би Вандлер ВИЛ. Управленческий учет (с элементами финансового учета). - М.: Инфро, 2015.
2. Дефлиз Ф.Л., Дженик Г.Р., О'Рейлли В.М. Аудит (перевод с англ.)/ Под ред. Соколова Я.В. – Москва: Аудит, ЮНИТИ, 2015, -340 с.
3. Казакова, Н. А. Современный стратегический анализ. - 3-е изд., пер. и доп. – М.: Юрайт, 2019. - 469 с.- Режим доступа: Электронно-библиотечная система Юрайт.
4. Отварухина, Н. С. Современный стратегический анализ. – М.: Юрайт, 2017. - 427 с. - (Высшее образование). - Режим доступа: Эл. -библиотечная система Юрайт.
5. Сакенова З.М., Сакенов Н.А. Аудит /Учебное пособие/ З.М. Сакенова, Н.А. Сакенов – НурСултан: «Туран-Астана», 2019. – 166 с.
6. Хорнгрен Ч.Т, Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект. (Перевод с англ.) Под. ред. Я.В. Соколова) - М.: Финансы и статистика, 2015.
7. Strategic Management Accounting, A Practical Guidebook with Case Studies / Wing Sun Li. - Springer Nature Singapore Pte Ltd. 2018 - 261 p.
8. Strategizing Management Accounting / Chandana Alawattage, Danture Wickramasinghe, New York, 2019 – 394 p.

Нормативтік-құқықтық база:

1. Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (жалпы және ерекше бөлігі).
2. ҚР Заңы: бухгалтерлік есеп және қаржылық есептілік туралы: 28.02. 07 № 234- III.
3. ҚР "Аудиторлық қызмет туралы" 20.11.1998 ж. № 304-1 Заңы (өзгертулермен және толықтырулармен)
4. 01.01.2024 жағдай бойынша қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттары
5. 01.01.2024 жағдай бойынша халықаралық аудит стандарттары.
6. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқаруды дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарын бекіту туралы: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/P2100000470>
7. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқаруды дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы: "Адам орталықтандырылған" модель - "Адамдар бірінші" құру: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U2100000522>